

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości "K." Spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości z siedzibą w K.
przeciwko Bankowi [...] Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.
obecnie B. Spółka Akcyjna z siedzibą w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 23 stycznia 2019 r., sygn. akt XIII Ga (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego).**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym

od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący Syndyk masy upadłości „K.” Sp. z o.o. w upadłości w K. wskazał na istnienie istotnego zagadnienia prawnego, wyrażającego się w pytaniu, czy art. 61, art. 62 i art. 69 ust. 1 w związku z art. 311 ust. 1 i art. 331 ust. 1 pr. upadł. wyłączają możliwość zastosowania art. 93 tej ustawy w sytuacji, gdy przedmiotem potrącenia jest wierzytelność o zwrot środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym upadłego, które to środki z dniem ogłoszenia upadłości stały się masą upadłości.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania określonego problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on istotne znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Uzasadniając wątpliwość związaną z dopuszczalnością potrącenia dokonanego przez pozwanego, skarżący zwrócił uwagę, że w świetle utrwalonej w orzecznictwie koncepcji ulokowanie środków pieniężnych na rachunku bankowym łączy się z utratą ich własności i powstaniem wierzytelności o ich

wypłatę po stronie dysponenta rachunku bankowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2004 r., IV CK 40/03, niepubl., z dnia 4 października 2007 r., V CSK 255/07, OSNC-ZD 2008, nr C, poz. 79, i z dnia 8 grudnia 2010 r., V CSK 163/10, OSNC-ZD 2011, nr 2, poz. 48). Stanowisko to podtrzymywane jest również w nowszym orzecznictwie, w którym podkreślono, że w ramach umowy rachunku bankowego bank jest dłużnikiem posiadacza rachunku do wysokości zapisanej na rachunku kwoty, nie można zatem twierdzić, iż zgromadzona na rachunku bankowym kwota stanowi własność posiadacza rachunku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., V CSK 48/16, niepubl.). Zgodnie z art. 112 pr. upadł. ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na umowy rachunku bankowego; w okolicznościach sprawy nie ustalono również, by umowa rachunku bankowego między pozwanym a upadłym została wypowiedziana.

Na tym tle trudno zrozumieć stanowiącą założenie zagadnienia prawnego wątpliwość co do tego, co dzieje się z wierzytelnością upadłego z chwilą ogłoszenia upadłości wierzyciela banku. Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 maja 2012 r., II CSK 471/11, niepubl., czego zdaje się nie negować również skarżący, wynikająca z umowy rachunku bankowego wierzytelność upadłego dysponenta rachunku wchodzi w skład masy upadłości, a tym samym docelowo służy zaspokojeniu kosztów postępowania upadłościowego oraz wierzycieli uczestniczących w postępowaniu upadłościowym. Okoliczność, że wyrok ten zapadł w kontekście odmiennych okoliczności faktycznych, nie rzutuje na to, że oceniono w nim los wierzytelności dysponenta rachunku bankowego po ogłoszeniu jego upadłości, a skarżący nie wykazał, z jakich przyczyn stanowisko to nie miałoby być aktualne w sprawie, w której wydano zaskarżone orzeczenie. Odmiennych wniosków nie można także wyprowadzać z art. 69 ust. 1 pr. upadł., przepis ten, co oczywiste, nie modyfikuje bowiem konstrukcyjnych rozwiązań, o które opiera się umowa rachunku bankowego.

Jako niejasne jawi się też sformułowane w uzasadnieniu zagadnienia prawnego stanowisko, według którego skoro do masy upadłości wchodzi wyłącznie aktywa, to w dacie ogłoszenia upadłości upadły i pozwany bank nie byli względem siebie dłużnikiem i wierzycielem w ramach umowy rachunku bankowego.

Stanowisko to nie bierze pod uwagę, że ogłoszenie upadłości nie pociąga za sobą przejścia majątku upadłego na inny podmiot, a jedynie powierzenie syndykowi prawa zarządu majątkiem upadłego (art. 75 w związku z art. 160 ust. 1 i art. 173 pr. upadł.), stanowiącym masę upadłości (art. 61 pr. upadł.), w skład której wchodzi m.in. wierzytelności, w tym wynikające z umowy rachunku bankowego prowadzonego dla upadłego. Niczego w tej mierze nie zmienia fakt, że masą upadłości nie są objęte pasywa upadłego.

Wreszcie, zapatrywanie skarżącego, według którego - przy przyjęciu stanowiska wyrażonego w zaskarżonym orzeczeniu - bank mógłby w każdym przypadku dokonać potrącenia wierzytelności przysługującej dysponentowi rachunku z tytułu środków wpływających na rachunek bankowy prowadzony dla upadłego, z własną wierzytelnością wobec upadłego, nie uwzględnia w dostateczny sposób tego, że w świetle art. 93 ust. 1 pr. upadł. potrącenie jest dopuszczalne w takim zakresie, w jakim wzajemne wierzytelności istniały przed ogłoszeniem upadłości. Kwestię potrącenia wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości, z wierzytelnością upadłego wobec banku powstałą później, w tym w związku z wykonywaniem już po ogłoszeniu upadłości umowy rachunku bankowego zawartej przez upadłego, reguluje art. 95 pr. upadł., który został pominięty w motywach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania założenie, że pogląd Sądu Okręgowego zagrażałby należytej likwidacji masy upadłości, było zatem pozbawione dostatecznych podstaw.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że za przedstawionym zagadnieniem prawnym stały częściowo niejasne, częściowo zaś nietrafne założenia wstępne. W konsekwencji, zagadnienie to było pozbawione cechy „istotności” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W skardze nie powołano zarazem innych przyczyn kasacyjnych, mogących uzasadniać jej przyjęcie do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]

jw

